

การพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES AUTHENTIC LEARNING ASSESSMENT FOR SCHOOLS UNDER
SAKONNAKHON OFFICE OF PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 2

دنۇپول كانجاناگۇنھو¹ และ ดร.ดวงรัตน์ ธารดำรงค์²

Danupol kanjanagunho¹ and Dr.Duangrat Tandamrong²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000

²ภาควิชาการจัดการ คณะบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University,
Mahasarakham 44000, Thailand

²Department of Management, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University,
Mahasarakham 44150, Thailand

*Corresponding author: E-mail: nirada_17@hotmail.com

รับบทความ 6 ธันวาคม 2560 แก้ไขบทความ 29 มกราคม 2561 ตอรับบทความ 12 มีนาคม 2561 เผยแพร่บทความ 15 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา และ 3) พัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 264 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏผล ดังนี้ 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี 7 องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจำนวน 35 ตัวชี้วัด 2) การศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดานการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล 3) การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดานการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล และการประเมินแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: องค์ประกอบ, ตัวชี้วัด, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, การประเมินผลการเรียนรู้

ABSTRACT

The research aimed to 1) study the factors and indicators of authentic learning assessment 2) study the current state and the desirable state of authentic learning assessment and 3) to develop the guidelines of authentic learning assessment. A sample group is the head of an educational institution and teacher under SakonNakhon office of primary education service area 2 for 264 people. The research instruments using with the questionnaire having a suitability and feasibility assessment form of factors and indicators for authentic learning assessment. Statistically significant with the percentage, mean and standard deviation

The results of this research were 1) there are 7 factors and 35 indicators of authentic learning assessment 2) the result of the current state of authentic learning assessment was moderate level in overall. When considered factor by factor, the factor with the highest mean is presentation of authentic learning assessment, criteria of authentic learning assessment is subordinated. The factor with the lowest mean is objective of measurement

and authentic evaluation. And the result of the desirable state was high level. When considered factor by factor, the factor with the highest mean is schedule time of authentic learning assessment, criteria of authentic learning assessment is subordinated. The factor with the lowest mean is method and instrument of authentic learning assessment, and 3) evaluated teachers of authentic learning assessment for schools found all of factors generally is properly and conform to the possibility in the highest level.

Keywords: factors, indicators, current state, desirable state, authentic learning assessment

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคม และรัฐบาลต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษานั้นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีอยู่หลายระดับโดยทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, บทนำ)

การวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่รู้จักกันทุกวันนี้ เป็นผลมาจากพัฒนาการทางด้านความคิดและประสบการณ์ของนักทฤษฎีทางด้านกรวัดและประเมินผล ที่ช่วยสร้าง สานต่อ และสะสมมาเป็นเวลา นานจนเป็นที่รู้จักกันและใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน โดยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้ออกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าการเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 2) ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

จากรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ยังขาดความรู้ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนโดยเฉพาะในเรื่องของการวัดประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงทำให้ไม่สามารถประเมินผู้เรียนได้ครบทุกด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูควรใช้วิธีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัย และให้สอดคล้องกับสภาพจริงของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมพัฒนาตนเองตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2, 2558, หน้า 13) ทำให้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้กำหนดจุดเน้นที่ควรพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา คือ จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดให้ครูต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้และที่สำคัญ คือต้องประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนให้ครบทุกด้านและให้ตรงตามสภาพจริง (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2, 2558, หน้า 42)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดในให้สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และครูจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเฝ้าดูผู้เรียนและอาศัยวิธีการประเมินที่หลากหลายและดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2542, หน้า 14) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียน ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและพยายามหาหนทางที่จะพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง จึงมีความ

สนใจในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ไปให้ครูผู้สอนใช้ในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้องค์ประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 7 องค์ประกอบ คือ

- องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล
- องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดผู้วัดและประเมินผล
- องค์ประกอบที่ 4 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผล
- องค์ประกอบที่ 5 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล
- องค์ประกอบที่ 6 การกำหนดเวลาและสถานที่วัดและประเมินผล
- องค์ประกอบที่ 7 การนำเสนอผลการวัดและประเมินผล

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ดำเนินการเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 255 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,507 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2558)

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 310 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 155 คน ครูผู้สอน 155 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

เครื่องมือวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครู 2 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 255 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,507 คน

2. กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้มาจากการสุ่ม แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางของเครซีและมอร์แกน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 310 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 155 คน ครูผู้สอน 155 คน

ระยะที่ 3 เพื่อพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ขั้นที่ 1 การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขั้นที่ 2 นำผลการศึกษาดูงานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาเขียนร่างแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ขั้นที่ 3 การประเมินแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครู 2 คน และศึกษานิเทศก์ 1 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัด ได้ เครื่องมือกลับคืนมาจำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบประเมินแต่ละฉบับ และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

2. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2

3. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ไปสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล ฉบับไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลซ้ำจนได้ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยแนวพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบจำนวน 7 ด้าน รวม 35 ตัวชี้วัดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล มี 2 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดภาระงานการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี 12 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดผู้วัดและประเมินผล มี 3 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 4 การกำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผล มี 7 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 5 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล มี 6 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 6 การกำหนดเวลาและสถานที่วัดและประเมินผล มี 2 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 7 การนำเสนอผลการวัดและประเมินผล มี 3 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28, S.D. = 0.40$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.84, S.D. = 0.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 6 การกำหนดเวลาและสถานที่วัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.00, S.D. = 0.19$)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.56$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.78, S.D. = 0.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 6 การกำหนดเวลาและสถานที่วัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.20$)

3. ผลการประเมินแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 พบว่า โดยรวมมี ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การพัฒนาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 อภิปรายผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบจำนวน 7 ด้าน รวม 35 ตัวชี้วัด ซึ่งองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการวัด

และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทั้ง 7 ด้านนี้ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นวิธีการประเมินที่มุ่งสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและทักษะของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริง ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 , หน้า 183) ได้ให้หลักการและแนวคิดของการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่เน้นการประเมินทักษะในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเองทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งถือเป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนละเป็นการสะท้อนให้เห็นการสังเกตสภาพงานปัจจุบันของนักเรียน และสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pratt (2006 , unpagged) ได้ศึกษาการประเมินผลตามสภาพจริงและการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนนอร์ท โอไรแลนด ดิสแทนซ์ เอ็ดดูเคชัน สคูล (NIDES) โดยยึดนักเรียนเป็นเป้าประสงค์ แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการประเมิน การปฏิบัติอย่างหลากหลาย ได้ด้วยการวิจัยปฏิบัติการขั้นพื้นฐานรวมทั้งออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุดและมีคุณภาพด้วย โดยพบว่าจากนี้ไปการประเมินตามสภาพจริงจะมีบทบาทสำคัญในการวัดและประเมินผลผู้เรียนต่อไป

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล ส่วนผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผลเช่นเดียวกัน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระบุว่าสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากความสำคัญของการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผลก็คือ การแสวงหาข้อมูลการแสดงผลของนักเรียนตลอดเวลา ซึ่งที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mintah (2001, p. 124) ที่ได้ศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงทางพลศึกษา จากครูพลศึกษาจากโรงเรียนของรัฐ ในมลรัฐไอโอวา ใช้เทคนิคการประเมินตามสภาพจริง โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์การวัดและประเมินผล และมีการการตรวจชิ้นงาน/ภาระงานตามสภาพจริง

3. ผลการประเมินแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โดยรวมมี ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชรินทร์ เจริญไชย (2557, หน้า 223-228) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการพัฒนาคู่มือในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ” ผลการวิจัยสรุปว่าการประเมินแบบการพัฒนาคู่มือในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยครูกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมิน ซึ่งผลการประเมินพบว่าแบบการพัฒนาคู่มือมีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม และครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ควรส่งเสริมการนำแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดอบรมให้ความรู้หรือสัมมนาแก่ครูและควรมีการติดตามผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนจริง
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดจากการนำแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้
3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในปัจจุบันกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่ามีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือไม่อย่างไร และควรวิจัยต่อไปว่าควรใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนแบบใดถึงจะเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษามากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ชรินทร์ เจริญไชย. (2557). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การ ประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *วิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการประเมินตามสภาพที่แท้จริง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2552) *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Mintah, Joseph Kwame. (2001). *Authentic assessment in Physical education : Prevalence of use and perceived impact on students' self -concept, motivation, and skill achievement*. Available from https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15327841MPEE0703_03
- Pratt, Alissa Judean. (2006). *Authentic Assessment and Evaluation Approaches at the North Island Distance Education School. Masters Abstracts International*, 44(03) : unpagued.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร